

3^ο Εβδομαδιαίο Δελτίο για τις Οικονομικές Επιπτώσεις του Κορωνοϊού

Ευρωπαϊκές Εξελίξεις (27/03 – 03/04)

"Το κλίμα μεταξύ των ηγετών των κρατών-μελών και η έλλειψη ευρωπαϊκής αλληλεγγύης δημιουργούν έναν θανάσιμο κίνδυνο για την Ένωση. Το μικρόβιο έχει επιστρέψει" - Jacques Delors, Πρώην Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

"At this juncture, the President is not excluding any options within the limits of the treaty" - Ursula von der Leyen, Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

"[Italy] is in ruins. As far as I am concerned, the first message would be: we are going to help you"
- Gert-Jan Segers, Εταίρος του ολλανδικού κυβερνητικού συνασπισμού, Πρόεδρος της Χριστιανικής Ένωσης

- Χαλάρωση κανόνων των προγραμμάτων συνοχής για παροχή ευελιξίας στα κράτη-μέλη ως προς τη διαχείριση των κονδυλίων
- Προσθήκη των κρίσεων δημόσιας υγείας στο πεδίο εφαρμογής του Ταμείου Αλληλεγγύης

**Συμβούλιο
της ΕΕ**

- Σύσταση προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την αναστολή πληρωμής μερίσματος μέχρι την 1^η Οκτωβρίου 2020

ΕΚΤ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- Πρόταση για δημιουργία χρηματοδοτικού εργαλείου, ονόματι Support to Mitigate Risks in an Emergency (SURE), μέσω του οποίου θα παρασχεθούν έως €100 δισ. δανείων σε κράτη μέλη που αιτηθούν για την χρηματοδότηση προγραμμάτων στήριξης της εργασίας. Η πρόταση εισηγείται την χρηματοδότηση του ταμείου μέσω δανεισμού της ΕΕ από τις αγορές.
- Παροχή άμεσης οικονομικής βοήθειας €38 εκατ. στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων για την κάλυψη άμεσων υγειονομικών αναγκών και περαιτέρω χρηματοδότηση €274 εκατ. μεσοπρόθεσμα
- Έγκριση των μέτρων κρατικών ενισχύσεων που έχουν ληφθεί από τη Γαλλία, Δανία, Εσθονία και Ιρλανδία.

Μέτρα εθνικών κυβερνήσεων (27/03 – 03/04)

Γερμανία: Δημιουργία ειδικού fund €2 δισ. για τις start-up επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω της πανδημίας

ΗΠΑ: Για την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης δολαρίων, η Fed δίνει στις κεντρικές τράπεζες του κόσμου τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου με δολάρια.

Αυστραλία:

- Πρόγραμμα στήριξης μισθολογικού κόστους αξίας 130 δισ. AUD
- Επιδότηση 110 εκατ. AUD σε εξαγωγείς για ευκολότερη ανταπόκριση στο αυξανόμενο κόστος μεταφορών

Νέα Ζηλανδία: Αναστολή πληρωμής μερίσματος για τις τράπεζες

Σιγκαπούρη: Αναστολή πληρωμής δανείων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέχρι το τέλος του χρόνου

Ιράν: Ανακοίνωση του Προέδρου για πακέτο στήριξης της οικονομίας ύψους \$10 δισ.

Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών

- Η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας αποφάσισε την μεταφορά της προθεσμίας θεσμοθέτησης αυστηρότερων προτύπων, στο πλαίσιο της Συμφωνίας Βασιλεία III, κατά 1 χρόνο (1η Ιανουαρίου 2023).

Ανάλυση μέτρων⁷ (16/03 – 03/04)

	ΕΕ	Γαλλία	Ιταλία	Γερμανία	Ολλανδία	Αυστρία	Δανία	Ισπανία	Ελλάδα	Πορτογαλία	Ιρλανδία
A. Δημοσιονομικά μέτρα¹	€65 δισ.	€29,2 δισ.	€16 δισ.	€156 δισ.	€15,6 δισ.	€19 δισ.	55,9 δισ. DKK	€8,8 δισ.	€2,1 δισ.	€1 δισ. ¹	€7,2 δισ. ¹
B. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	€1,9 τρισ. ²	-	-	-	-	-	Επέκταση προγράμματος πιστωτικής διευκόλυνσης των τραπεζών	-	-	-	-
Γ. Δάνεια/Δανειακές Εγγυήσεις	€40 δισ.	€300 δισ.	€130 δισ.	€550 δισ.	Απροσδιόριστο	€9 δισ.	66 δισ. DKK ³	€112,4 δισ.	€1 δισ.	€3,26 δισ.	€400 εκατ. ⁴
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	-	€19 δισ. ⁵	€10,7 δισ.	€500 δισ.	€45 – 60 δισ.	Μέχρι €10 δισ.	165 δισ. DKK ³	€14 δισ.	€3,7 δισ.	€5,2 δισ.	-
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας⁶	-	Κάλυψη μισθών κατά 70% για άτομα σε καθεστώς μερικής ανεργίας	Πάγωμα απολύσεων & χρονική επέκταση επιδόματος ανεργίας	Χρηματοδότηση του υπάρχοντος συστήματος στήριξης εισοδήματος των ανέργων	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 90% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Στήριξη μισθολογικού κόστους κλιμακωτά ανάλογα με το ύψος του μισθού έως 90% του χρόνου εργασίας	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Κάλυψη μισθών κατά 70% ⁶	Παροχή βοήθηματος €800 σε εργαζόμενους υπό αναστολή σύμβασης εργασίας σε πληττόμενους κλάδους	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 40% μείωση στα έσοδα)	Αύξηση επιδόματος ανεργίας και στήριξη μισθολογικού κόστους έως 70% (όριο €410/εβδομάδα)

¹ Δεν περιλαμβάνει τα μέτρα αναστολής εισπραξης φόρων καθώς και τα προγράμματα κρατικών εγγυήσεων/δανείων. Για την Πορτογαλία και την Ιρλανδία, το δημοσιονομικό κόστος αναμένεται υψηλότερο καθώς έχουν ληφθεί μέτρα το κόστος των οποίων δεν είναι γνωστό προς το παρόν.

² Συμπεριλαμβάνει το Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP), συνολικής αξίας €750 δισ., και την αύξηση κατά €120 δισ. των αγορών στο πλαίσιο του Asset Purchase Programme (APP).

³ Εκτίμηση Nordea

⁴ Δεν αφορά στο σύνολο της αξίας των μέτρων καθώς μέρος της αξίας αυτών δεν έχει εκτιμηθεί

⁵ Η γαλλική κυβέρνηση ανακοίνωσε συνολικό πακέτο αναστολής και διαγραφής φορολογικών υποχρεώσεων συνολικού ύψους €32 δισ. Καθώς δεν έχει εξειδικευθεί η αξία των δύο μέτρων ξεχωριστά, υιοθετούμε την εκτίμηση του Ινστιτούτου Bruegel περί ίσου καταμερισμού του πακέτου. Επομένως, τα €16 δισ. διαγραφών έχουν προστεθεί στα δημοσιονομικά μέτρα ενώ τα υπόλοιπα €16 δισ. έχουν προστεθεί στην κατηγορία αναστολής εισπραξης φόρων.

⁶ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

⁷ Τα δεδομένα προέρχονται από το ΔΝΤ, τον ΟΟΣΑ, το Ινστιτούτο Bruegel καθώς και επίσημες ανακοινώσεις των κυβερνήσεων.

	ΗΠΑ	Καναδάς	Αυστραλία	ΗΒ	Ρωσία	Ινδία	Βραζιλία
A. Δημοσιονομικά μέτρα (Σύνολο)⁸	≈\$1,4 τρισ.	52 δισ. CAD	193,8 δισ. AUD	£56,2 δισ. (εκτίμηση ⁹)	400 δισ. RUB	1,7 τρισ. INR	≈ \$84 δισ.
B. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον. 90 δισ. AUD	£200 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	1,95 τρισ. INR	≈ \$280 δισ.
B1. Αγορές Ομολόγων	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	£200 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	9,25 δισ.	-
B2. Χρηματοδότηση τραπεζών	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	90 δισ. AUD	Δεν εξειδικεύεται	500 δισ. RUB	1,94 τρισ. INR	≈ \$280 δισ.
Γ. Δάνεια/Δανειακές Εγγυήσεις	\$500 δισ.	10 δισ. CAD	35 δισ. AUD	£330 δισ. ¹⁰	Δεν εξειδικεύεται	-	≈ \$12 δισ.
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	\$221 δισ.	55 δισ. CAD	-	£30 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	-	Δεν εξειδικεύεται
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς της Εργασίας¹¹	\$250 δισ. (μέσω επιδομάτων ανεργίας)	Παροχή στήριξης 2000 CAD/μήνα σε άτομα με απώλεια εισοδήματος	Στήριξη μισθολογικού κόστους με παροχή ανά δύο εβδομάδες 1500 AUD/εργαζόμενο	Στήριξη μισθού κατά 80%	-	Αύξηση μισθού για εργάτες που έχουν ενταχθεί σε κρατικό πρόγραμμα απασχόλησης αγροτών	Παροχή βοήθειας \$120 σε ανέργους και στους άτυπα απασχολούμενους

⁸ Δεν περιλαμβάνει τα μέτρα αναστολής εισπραξης φόρων καθώς και τα προγράμματα κρατικών εγγυήσεων/δανείων με εξαίρεση τη Ρωσία, την Ινδία και τη Βραζιλία για τις οποίες δεν έχει εξειδικευθεί η κατανομή του συνολικού πακέτου.

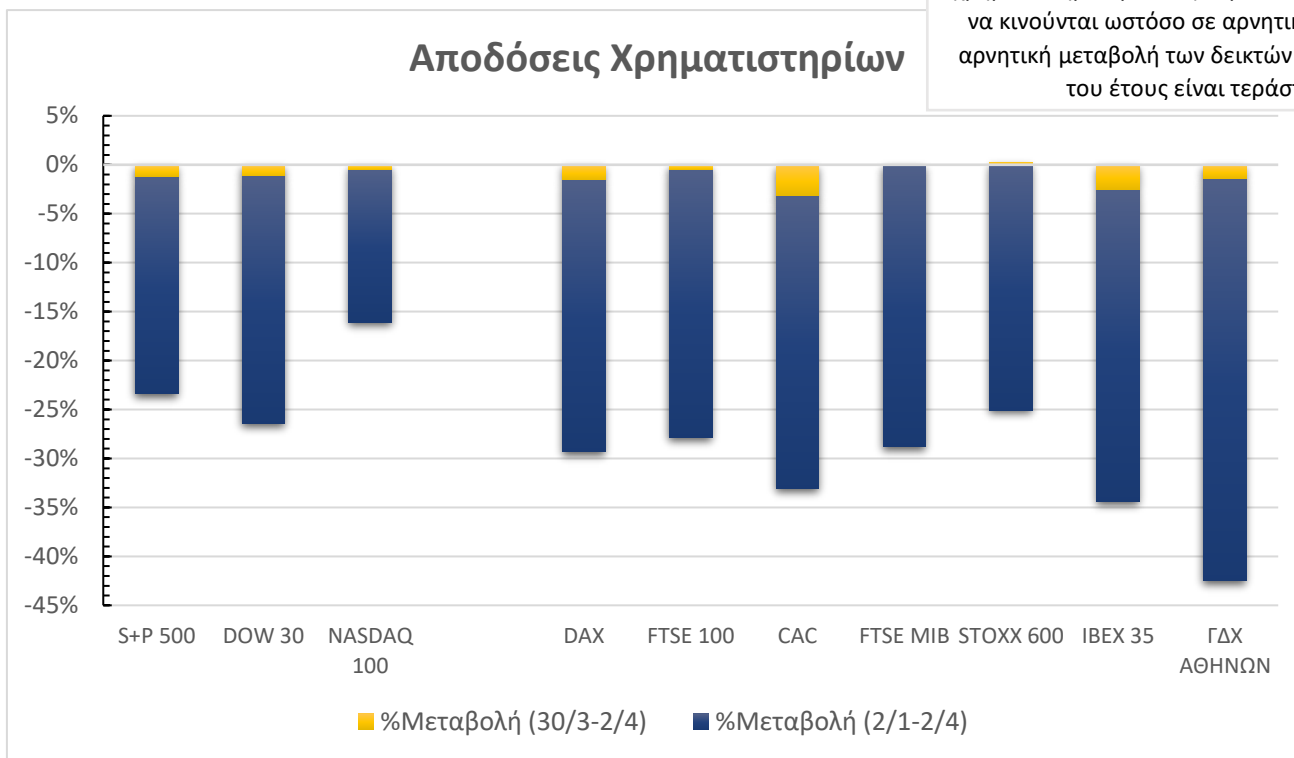
⁹ Θα κυμανθεί ανάλογα με το συνολικό δημοσιονομικό κόστος στήριξης των μισθών.

¹⁰ Από κοινού με την Τράπεζα της Αγγλίας

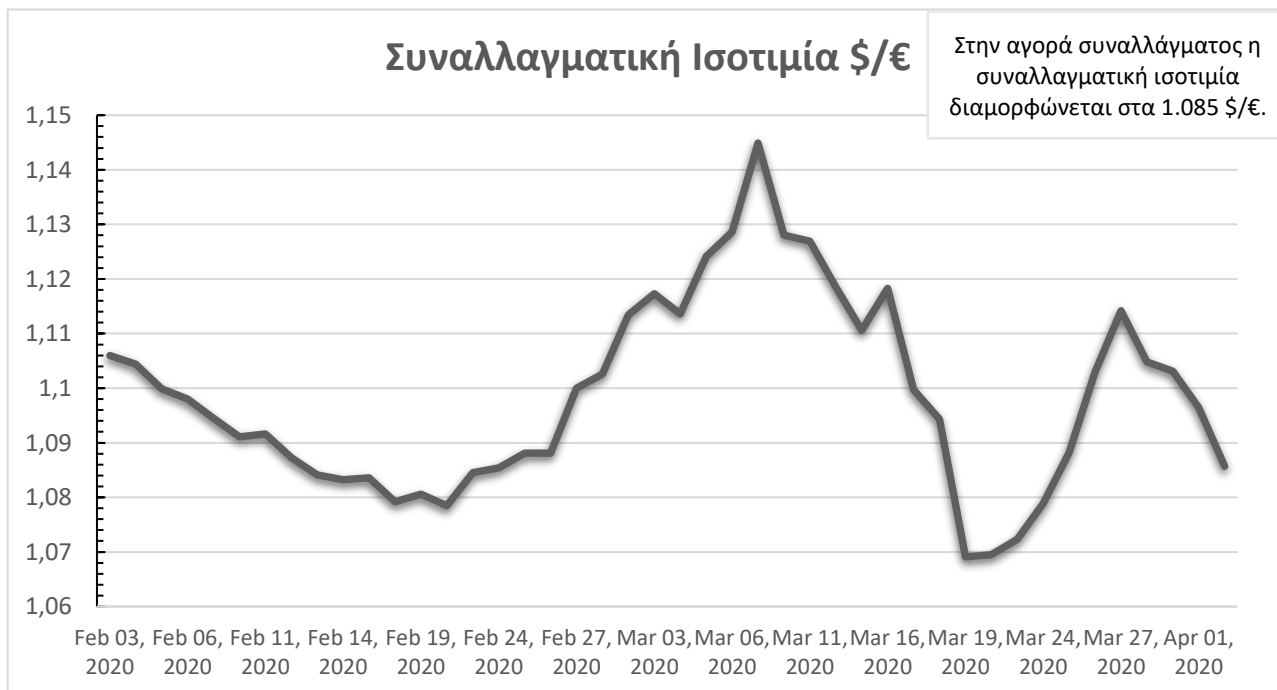
¹¹ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

Οικονομικές Εξελίξεις (30/03 – 02/04)

Με μικρή άνοδο έκλεισαν το βράδυ της 2^{ης} Απριλίου τα αμερικανικά και ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, με τους περισσότερους δείκτες να κινούνται ωστόσο σε αρνητικό έδαφος. Η αρνητική μεταβολή των δεικτών από την αρχή του έτους είναι τεράστια.

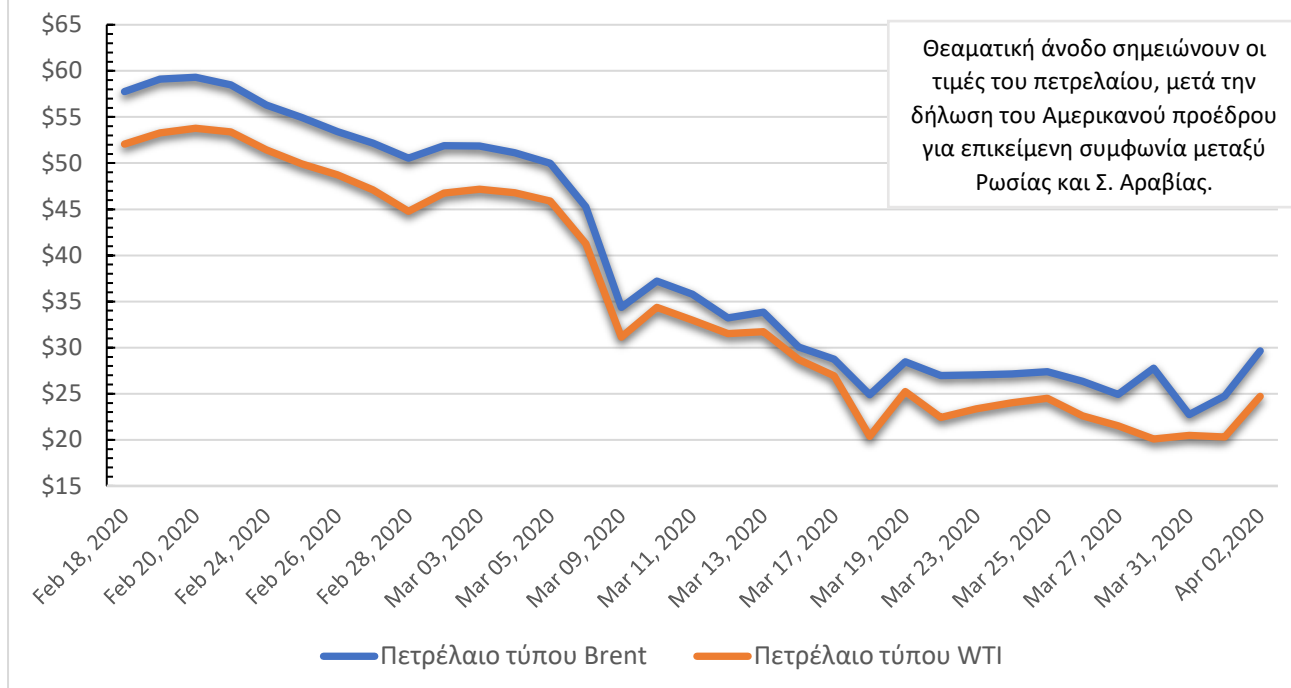

Πηγή: investing.com

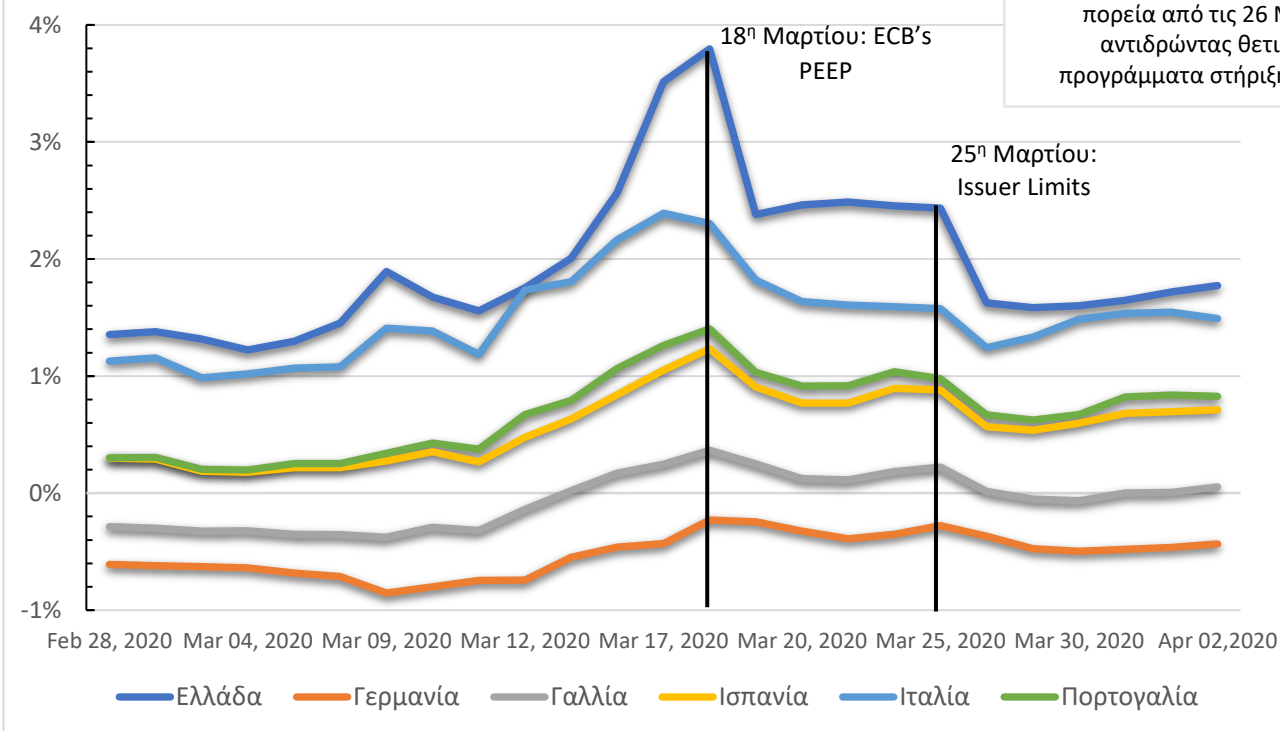
Πηγή: investing.com

Τιμές Πετρελαίου (\$/βαρέλι)

Πηγή: investing.com

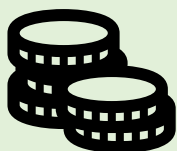
Yields 10ετών Κρατικών Ομολόγων

Πηγή: investing.com

Διαβάσαμε

Μελέτες, αναλύσεις, προβλέψεις για τις οικονομικές διαστάσεις της πανδημίας

Η παρομοίωση της πανδημίας με πόλεμο κυριαρχεί. Είναι όμως ακριβής αυτή η αναλογία; [Ένα κείμενο εργασίας της Ομοσπονδιακής Τράπεζας του Σαν Φρανσίσκο](#), εξετάζει τις επιπτώσεις πανδημιών στην οικονομία από τον καιρό της Μαύρης πανώλης (1348–1353) συγκρίνοντάς τις με τις οικονομικές επιπτώσεις εξίσου θανατηφόρων πολεμικών συρράξεων. Συμπέρασμα: η αναλογία δεν είναι ακριβής. Σε αντίθεση με τους πολέμους, όπου την καταστροφή παραγωγικού κεφαλαίου διαδέχεται μεγάλη ανάκαμψη-ανοικοδόμηση της οικονομίας, οι μακροοικονομικές συνέπειες των πανδημιών εξακολουθούν να υφίστανται για περίπου τέσσερις δεκαετίες εξαιτίας της ραγδαίας ανόδου των προληπτικών αποταμιεύσεων.

‘Whatever it takes’ είναι το μότο της δημοσιονομικής πολιτικής εν μέσω πανδημίας. [Ο Olivier Blanchard του Peterson Institute for International Economics](#) εξετάζει τι ακριβώς περιλαμβάνει αυτό το ‘whatever’. Το διακύβευμα είναι η στρατηγική ευελιξία. Οικονομικά κίνητρα στις επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση και διαχείριση της πανδημίας (εξετάσεις, φάρμακα, εμβόλια, κτλ.) και η παροχή οικονομικής βοήθειας σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις περιορισμένης ρευστότητας είναι αναγκαία μέτρα βραχυπρόθεσμα, αλλά μη βιώσιμα μακροπρόθεσμα. Επομένως, πρέπει να ενισχυθεί η συνολική ζήτηση, λαμβάνοντας υπόψη το μειωμένο δυναμικό λόγω των υγειονομικών μέτρων.

[Επτά κορυφαίοι Γερμανοί οικονομολόγοι υποστηρίζουν στο NewStatesman](#) πως η Ευρώπη πρέπει να επιδείξει οικονομική αλληλεγγύη για να αποτρέψει την οικονομική καταστροφή: κάνουν έκκληση για τη θέσπιση Ευρωπαϊκών κορωνο-ομολόγων ύψους 1 τρισ. ευρώ. Αναγνωρίζουν τα μέτρα της ΕΚΤ ως ευπρόσδεκτα προς τη σταθεροποίηση των αγορών της Ευρωζώνης. Τονίζουν όμως ότι η ΕΚΤ δεν πρέπει να δώσει μια ψευδή αίσθηση εφησυχασμού, αυξάνοντας εν τέλει το κόστος της κρίσης, όπως έγινε στην προηγούμενη κρίση της Ευρωζώνης.

Την ανάγκη για μια Ευρωπαϊκή λύση στην κρίση τονίζει και [ο Zsolt Darvas του Bruegel](#). Προτείνει την επιπρόσθετη εμπλοκή της ΕΚΤ, καθώς και σημαντικά αυξημένη δραστηριοποίηση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ/ΕSM). Επιπλέον, υποστηρίζεται ότι η μερική αμοιβαιοποίηση θα πρέπει να γίνει δεκτή από τις χώρες του Βορρά γιατί εκτός της ηθικής ευθύνης που φέρουν για την ελλιπή αρχιτεκτονική της ευρωζώνης, επωφελήθηκαν μαζί από την ενιαία αγορά και τα μεγάλα εξωτερικά πλεονάσματα. Άλλωστε, μια μαζική κρίση δημόσιου χρέους μπορεί να πυροδοτήσει εξόδους από την ευρωζώνη, με ντόμινο αρνητικών συνεπειών για όλες τις χώρες.

[Οι εκτιμήσεις της Eurostat αναμένουν](#) μείωση του ετήσιου πληθωρισμού της ευρωζώνης στο 0.7%, ενώ οι ανάλογες εκτιμήσεις προέβλεπαν ποσοστό 1.2% τον Φεβρουάριο του 2020. Οι δείκτες που αφορούν την ενέργεια μειώθηκαν στο -4.3% τον Μάρτιο από το -0.3% που υπολόγιζαν οι εκτιμήσεις του Φεβρουαρίου. Ακόμη μεγαλύτερη πτώση είναι πιθανή αν οι [προβλέψεις του International Institute for Strategic Studies για το πρόσφατο crash της τιμής του πετρελαίου](#) επιβεβαιωθούν. (Μένει βέβαια να δούμε την επίδραση της διαφαινόμενης συμφωνίας Ρωσίας-Σ. Αραβίας στις τιμές του πετρελαίου). Οι δείκτες που αφορούν τα τρόφιμα φτάνουν το 2.4%, το οποίο σίγουρα θα επηρεάσει τα αδύναμα νοικοκυριά.

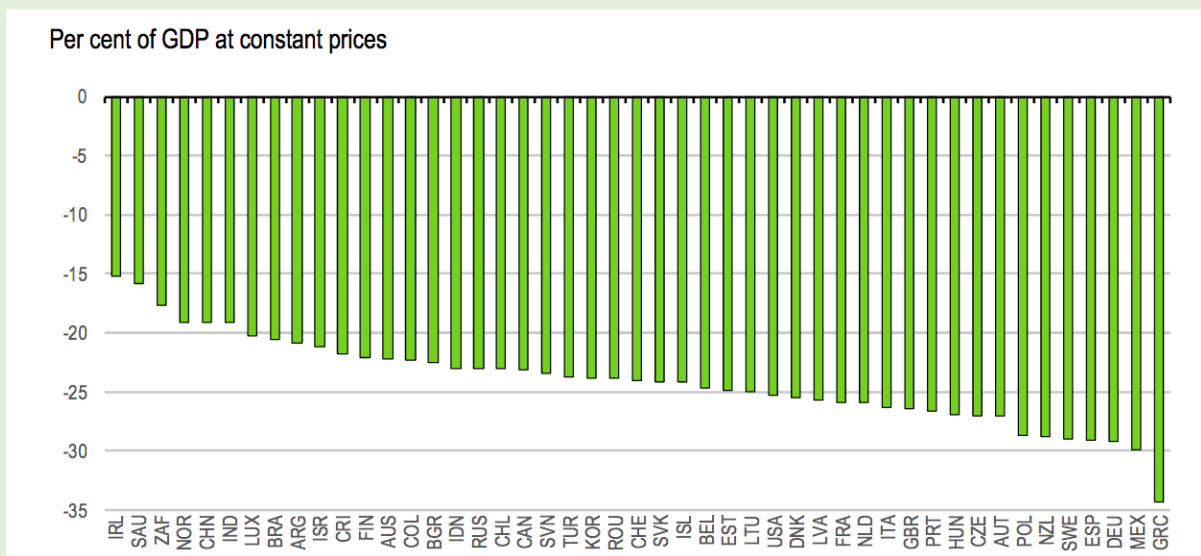

Τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες που απορρέουν από την πανδημία αναδεικνύει η [ανάλυση του Enrico Bergamini στο Bruegel](#): η υγεία των ατόμων από οικονομικά ασθενέστερα στρώματα τίθεται περισσότερο σε κίνδυνο, αφού συχνά συνεχίζουν να εργάζονται, ενώ, όταν δεν απασχολούνται σε δουλειές 'πρώτης γραμμής', είναι λιγότερο πιθανό να τους επιτραπεί η εργασία από το σπίτι, διακινδυνεύοντας το εισόδημά τους. Κατά μέσο όρο, κατοικούν σε μικρότερα διαμερίσματα και άρα, εκτίθενται σε μεγαλύτερους κινδύνους, ενώ συνήθως έχουν χαμηλό ποσοστό αποταμίευσης, κι έτσι στερούνται δίκτυ ασφαλείας.

[Έκθεση του ΟΟΣΑ](#) αξιολογεί τον αρχικό αντίκτυπο στην οικονομική δραστηριότητα από τα περιοριστικά μέτρα που λαμβάνονται σε όλο τον κόσμο. Για την Ελλάδα, η έκθεση προβλέπει άμεσο αντίκτυπο έως και 34% του ΑΕΠ για την περίοδο διάρκειας των περιοριστικών μέτρων. Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό στην ομάδα χωρών που εξετάζονται. Καθώς η δημόσια υγεία έχει τεθεί ως προτεραιότητα, το εκτεταμένο κλείσιμο

των επιχειρήσεων και οι περιορισμοί στις μετακινήσεις θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο επίπεδο παραγωγής, τις δαπάνες των νοικοκυριών, τις επιχειρηματικές επενδύσεις και το διεθνές εμπόριο.

Η πανδημία του κορωνοϊού έχει καταστροφικές συνέπειες στην υγεία και στην οικονομία του πλανήτη, ωστόσο η επίδραση της στο περιβάλλον είναι θετική. Θα μπορούσε όμως η πανδημία να θέσει σε κίνδυνο τις προσπάθειες της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα; [H Sofia López Piqueres του European Policy Centre](#) τονίζει πως το σημαντικό οικονομικό κόστος της πανδημίας δεν πρέπει να αποπροσανατολίζει από τις προσπάθειες στο μέτωπο του

περιβάλλοντος. Ουδέν κακόν αμιγές καλού – αυτή η κρίση απέδειξε πως ριζικά και άμεσα μέτρα είναι δυνατά για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Αντίστοιχης αμεσότητας μέτρα πρέπει να υιοθετηθούν και για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Προτείνονται περαιτέρω επενδύσεις και επιδοτήσεις για την καθαρή ενέργεια και τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, καθώς και η ενίσχυση του [Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ](#) που ήδη έχει αναγνωριστεί ως ακρογωνιαίος λίθος της πολιτικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Οι ειδικοί του ΕΛΙΑΜΕΠ γράφουν

“Για την Ευρώπη, η επόμενη μέρα θα είναι μια επαναφορά των στρατηγικών διλημάτων που αντιμετώπισε ήδη μετά το 2010. Ένα βουνό χρέους μετά την ύφεση θα επαναφέρει στο προσκήνιο τη λιτότητα για να τιθασευτεί η δημοσιονομική κληρονομιά του κορωνοϊού. Η Ε.Ε. θα έχει ξανά να επιλέξει ανάμεσα στη λογική τού «ο καθένας μόνος του» ή «όλοι μαζί». Όπως και την προηγούμενη φορά, θα προσπαθήσει πιθανότατα να κάνει κάτι στη μέση – αφήνοντας και τις δύο πλευρές απογοητευμένες. Τότε ήταν η Ελλάδα. Τώρα, η Ιταλία θα είναι η κρίσιμη χώρα στην οποία θα δοκιμαστεί η δύναμη της ευρωπαϊκής θέλησης και το ένστικτο αυτοσυντήρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.”

Γιώργος Παγουλάτος, Γενικός Διευθυντής του ΕΛΙΑΜΕΠ, kathimerini.gr,
29.03.2020

“Η αντίδραση της ΟΝΕ ακολουθεί την ίδια αποκεντρωμένη λογική της ‘ατομικής ευθύνης’: δίνεται η δυνατότητα στα κράτη να διαχειριστούν την κρίση όπως κρίνουν σκόπιμο στο πλαίσιο των εκάστοτε δημοσιονομικών και μακροοικονομικών συνθηκών, χωρίς να υπάρχει δέσμευση για ουσιαστικούς κοινούς πόρους. Παρόλο που η πρόσβαση στις αγορές κρατικών ομολόγων έχει εξασφαλιστεί σε μεγάλο βαθμό από τις κινήσεις της ΕΚΤ, μπορεί να μην επαρκεί.”

Δημήτρης Κατσίκας, Επικεφαλής του Παρατηρητηρίου για την Ελληνική & Ευρωπαϊκή Οικονομία, [ELIAMEP Policy Brief No. 108/2020, 30.03.2020](#)

“Ο καλύτερος τρόπος στήριξης από τον ESM θα ήταν μέσω μετατροπής του ρόλου του σε όργανο έκδοσης κοινού Ευρωζωνικού χρέους, στη λογική του ευρωομολόγου.”

Γιώργος Παγουλάτος, Γενικός Διευθυντής του ΕΛΙΑΜΕΠ (από συνέντευξη στο Euronews που μεταφράστηκε σε διάφορες γλώσσες)

“Η ανάσχεση της παγκοσμιοποίησης θα έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της πραγματικής δημοσιονομικής αυτονομίας των κυβερνήσεων – όπως και την άρση περιορισμών στις νομισματικές πολιτικές – και την ενδυνάμωση των θεσμών του κράτους ευημερίας, αρχής γενομένης από την ενίσχυση των δημοσίων υπηρεσιών υγείας. Τούτο θα συμβάλει, πιθανότατα, στην μείωση των οικονομικών ανισοτήτων. Άλλωστε, οι πόλεμοι, οι επαναστάσεις, οι πτώσεις κρατών και οι πανδημίες συνιστούν τις μείζονες δυνάμεις ισοπέδωσης στην παγκόσμια ιστορία.”

Νίκος Κουτσιαράς, Κύριος ερευνητής ΕΛΙΑΜΕΠ,
ELIAMEP Policy Brief No. 109/2020, 27.03.2020

“Η λύση σε αυτή τη φάση έκτακτης ανάγκης πρέπει να βασιστεί στην αρχή της αλληλεγγύης, ενώ μετά το πέρας της κρίσης θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες δυσλειτουργίες και ανισότητες που χαρακτηρίζουν το οικονομικό σύστημα. Αν και η επιτακτική ανάγκη αυτή τη στιγμή μας οδηγεί να εστιάσουμε στην πρώτη πρόκληση, η αποτυχία να μεταρρυθμίσουμε το οικονομικό σύστημα μπορεί να αποδειχθεί μακροπρόθεσμα ολέθρια για την καπιταλιστική φιλελεύθερη δημοκρατία που έχει χαρίσει πρωτόγνωρα, για την ανθρώπινη ιστορία, επίπεδα ελευθερίας και ευημερίας. Ας μην ξεχνάμε εξάλλου ότι ο κορωνοϊός μπορεί να είναι μια πρώτη γεύση μόνο από ένα δυσοίωνα μέλλον – η κλιματική αλλαγή έπεται.”

Δημήτρης Κατσίκας, Επικεφαλής του Παρατηρητηρίου για την Ελληνική & Ευρωπαϊκή Οικονομία του ΕΛΙΑΜΕΠ, *capital.gr, 02.04.2020*